

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
Sekretariatet för EU och internationella frågor

Rådets möte (jordbruks- och fiskeministrarna) den 20 mars 2023

Kommitterad dagordning

1. Godkännande av dagordningen
2. A-punkter

Icke lagstiftande verksamhet

FISKE

3. Fiskepaketet

- a) Meddelande om den gemensamma fiskeripolitiken idag och imorgon – En fiske- och havspakt för hållbar vetenskapsbaserad, innovativ och inkluderande fiskeriförvaltning

- Presentation av kommissionen och diskussion

Ansvarigt statsråd:

Peter Kullgren

Förslagets innehåll:

Kommissionen presenterade den 21 februari 2023 sitt meddelande om den gemensamma fiskeripolitiken idag och imorgon – En fiske- och havspakt för hållbar vetenskapsbaserad, innovativ och inkluderande fiskeriförvaltning. Meddelandet har åtta huvudrubriker:

- Stärka fiskeri- och vattenbruksnäringen och ge människorna som verkar inom den mer inflytande,
- Bidra till att bevara planeten,
- Förbättra förvaltningen av den gemensamma fiskeripolitiken,
- Anpassning till förändrade fiskeintressen utanför EU-vatten,
- Nyttjande av potentialen hos hållbara innovationer och investeringar,
- Den gemensamma fiskeripolitiken – ett decennium av konkreta resultat, och
- En fiske- och havspakt för att bana väg för framtiden

I kommissionens analys av den gemensamma fiskeripolitiken beskrivs att nuvarande utmaningar till största del beror på bristande måluppfyllelse, snarare än brister i de uppsatta målen. Kommissionen understryker att de tre huvudprinciper som den gemensamma fiskeripolitiken bygger på fortsatt ska utgöra grund för densamma: (1) miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet (2) effektivt regionalt samarbete (3) beslutsfattande baserat på bästa tillgängliga vetenskapliga underlag.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Kommissionens meddelande om den gemensamma fiskeripolitiken är viktig för att kunna bedöma hur väl den gemensamma fiskeripolitiken fungerar och för att nå uppsatta mål med den gemensamma fiskeripolitiken.

Regeringens övergripande målsättning är att förvaltningsåtgärder ska beslutas i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer. Regeringen anser således att fiske- och vattenbruksverksamheterna ska vara miljömässigt hållbara på lång sikt och förvaltas på ett sätt som är förenligt med målen om att uppnå nytta i ekonomiskt, socialt och sysselsättningshänseende. Därtill ska de bidra till att trygga livsmedelsförsörjningen samtidigt som det hållbara fiskets konkurrenskraft värnas.

Regeringen ser positivt på att kommissionen rapporterar om hur den gemensamma fiskeripolitiken fungerar. Regeringen står bakom ordförandeskapets ansats att ta upp kommissionens meddelande om den gemensamma fiskeripolitiken.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Meddelandet har inte tidigare behandlats i riksdagen.

Fortsatt behandling av ärendet:

Meddelandet presenteras och diskuteras vid jordbruks- och fiskerådet den 20 mars 2023. Fortsatt förhandling av förslaget kommer att ske i rådsarbetsgruppen för fiske under resterande del av det svenska ordförandeskapet och ambitionen är att anta rådslutsatser om hela fiskepaketet vid jordbruks- och fiskerådet 26–27 juni 2023.

Faktapromemoria:

FaktaPM är under utarbetande och kommer vara riksdagen tillhanda senast den 28 mars 2023.

- b) Kommissionens rapport om utvärdering av genomförandet av förordningen om den gemensamma marknadsordningen för fiskeri- och vattenbruksprodukter

- Presentation av kommissionen och diskussion

Ansvarigt statsråd:

Peter Kullgren

Förslagets innehåll:

Denna rapport om utvärdering av genomförandet av förordningen om den gemensamma marknadsordningen för fiskeri- och vattenbruksprodukter (CMO) är en konsekvens av kommissionens skyldighet att informera Europaparlamentet och rådet om resultaten av tillämpningen av förordning 1379/2013. Rapporten omfattar:

- Inventering av genomförandet av bestämmelserna om den gemensamma organisationen av marknaden och deras bidrag till att uppnå målen för den gemensamma fiskeripolitiken.
- De viktigaste resultaten, särskilt de som är resultatet av reformen.
- Utmaningar och brister i genomförandet av förordningen.
- Förbättringsområden inom den nuvarande rättsliga ramen, eller utanför, där andra instrument mer effektivt eller kompletterande kan hantera målen för den gemensamma marknadsordningen, såsom EU:s gröna avtal eller strategin från jord till bord.

Kommissionen understryker att CMO:n och hur den har genomförts sedan reformen 2013 överlag kan betraktas som en framgång. Områden för förbättringar är väl identifierade och kommissionen kommer att adressera

dem genom att samarbeta nära med intressenter och nationella förvaltningar för att maximera effekten av befintliga marknadsverktyg, säkerställa efterlevnad och åtgärda brister.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringens övergripande målsättning är att förvaltningsåtgärder ska beslutas i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer. Regeringen anser således att fiske- och vattenbruksverksamheterna ska vara miljömässigt hållbara på lång sikt och förvaltas på ett sätt som är förenligt med målen om att uppnå nytta i ekonomiskt, socialt och sysselsättningshänseende. Därtill ska de bidra till att trygga livsmedelsförsörjningen samtidigt som det hållbara fiskets konkurrenskraft värnas.

Regeringen ser positivt på att kommissionen rapporterar om den gemensamma marknadsordningen för fiskeri- och vattenbruksprodukter. Regeringen står bakom ordförandeskapets ansats att ta upp kommissionens rapport.

Fortsatt behandling av ärendet:

Meddelandet presenteras och diskuteras vid jordbruks- och fiskerådet den 20 mars 2023. Fortsatt förhandling av förslaget kommer att ske i rådsarbetsgruppen för fiske under resterande del av det svenska ordförandeskapet och ambitionen är att anta rådslutsatser om hela fiskepaketet vid jordbruks- och fiskerådet 26–27 juni 2023.

Faktapromemoria:

Ingen faktapromemoria tas fram för detta meddelande.

- C) Meddelande om Handlingsplan för att återställa och skydda marina ekosystem för ett hållbart och motståndskraftigt fiske

- Presentation av kommissionen och diskussion

Ansvarigt statsråd:

Peter Kullgren

Förslagets innehåll:

Kommissionen pekar på att klimatförändringar, förlust av biologisk mångfald och havsföroreningar hotar fiskets och vattenbruksresursernas hållbarhet. Syftet med handlingsplanen för marina ekosystem är att stärka den gemensamma fiskeripolitikens (GFP:ns) bidrag till EU:s miljömål och minska fiskeverksamhetens negativa inverkan på de marina ekosystemen, särskilt rörande störningar på havsbotten, bifångster av känsliga arter och effekter på marina näringsvävar. Handlingsplanen utgör en grund för hur man bättre kan tillämpa en ekosystembaserad fiskeriförvaltning och den kompletterar meddelandet om GFP:n och meddelandet om energiomställning. Kommissionen understryker att en god havsmiljö med sunda fiskbestånd och rik biologisk mångfald är det enda sättet att säkerställa en god framtid för EU:s fiskesamhällen på medellång och lång sikt. Fiskesektorn har en rad stora utmaningar: brexit, covid-19-pandemi och nu senast konsekvenserna av Rysslands militära aggression mot Ukraina. Dessa utmaningar har inneburit omfattande marknadsstörningar, brist på viktiga råvaror och en kraftig ökning av bränsle- och fiskfoderpriser. I ljuset av överenskommelsen om ett nytt globalt ramverk för biologisk mångfald som uppnåddes vid FN:s 15:e konferens om biologisk mångfald (COP15), menar kommissionen att denna handlingsplan befäster EU:s ledarskap globalt och visar att EU levererar enligt vad EU förbundit sig till. Handlingsplanen kommer att bidra till att uppnå resultat när det gäller några av de viktiga åtaganden som gjorts vid COP15 samt målen i EU:s biodiversitetsstrategi, bland annat det om att skydda 30 % av EU:s havsområden.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Förslaget analyseras för närvarande. Regeringen står bakom ordförandeskapets ansats att ta upp kommissionens meddelande om handlingsplanen för diskussion på rådsmötet.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Meddelandet har inte tidigare behandlats i riksdagen.

Fortsatt behandling av ärendet:

Meddelandet presenteras och diskuteras vid jordbruks- och fiskerådet den 20 mars 2023. Fortsatt förhandling av förslaget kommer att ske i rådsarbetsgruppen för fiske under resterande del av det svenska

ordförandeskapet och ambitionen är att anta rådslutsatser om hela fiskepaketet vid jordbruks- och fiskerådet 26–27 juni 2023.

Faktapromemoria:

Meddelande om handlingsplanen för att återställa och skydda marina ekosystem för ett hållbart och motståndskraftigt fiske är under utarbetande och kommer att vara riksdagen tillhanda senast den 28 mars 2023.

d) Meddelande om energieffektivisering inom fiske- och vattenbrukssektorn

- Presentation av kommissionen och diskussion

Ansvarigt statsråd:

Peter Kullgren

Förslagets innehåll:

Kommissionen antog den 21 februari 2023 ett meddelande om energiomställningen inom EU:s fiskeri- och vattenbrukssektor. För att påskynda energiomställningen aviserar kommissionen i sitt meddelande 27 åtgärder som fokuserar på fyra huvudsakliga åtgärdsområden. Dessa fyra områden är:

- Förbättra ramverket för styrning och samordning/samarbete mellan intressenter.
- Att överbrygga de luckor som finns vad gäller både tillgänglig teknik och kunskap genom forskning och innovation (FoI).
- Att utveckla kompetensen hos arbetskraften och säkerställa att den är förberedd och redo för energiomställningen.
- Att förbättra företagsmiljön, inklusive att öka medvetenheten om finansieringsmöjligheter.

Bland de 27 åtgärderna föreslår kommissionen bland annat att organisera en konferens om energiomställningen inom EU:s fiske- och vattenbrukssektor, som samlar alla berörda parter. Kommissionen fokuserar även på att upprätta ett partnerskap för energiomställningen som ska samla alla intressenter från fiskets och vattenbrukets område, icke-statliga organisationer och myndigheter, samt inkludera andra verksamhetsområden så som skeppsvarv, hamnar, och energi- och transportsektorena för att

gemensamt hantera utmaningarna för energiomställningen. Kommissionen avser även lansera en EU-omfattande studie om tillgänglig teknik för energiomställningen inom fiskeri- och vattenbrukssektorn och få bättre förståelse för deras respektive kostnader, fördelar och investeringsbehov. När det gäller utveckling av nödvändiga forsknings- och innovationsmiljöer lyfts bl.a. områden så som fartygskonstruktion, redskapsdesign, hamninfrastruktur, samt miljömotorer och miljöbränslen. Inom utvecklad kompetens föreslås främjandet av kompetensförsörjning genom EU:s Havs-, fiskeri- och vattenbruksfond (EHFVF) som ska ge möjligheter till attraktiva, hållbara maritima karriärer i den blå ekonomin som utbildar en yrkeskår för de jobb som behövs under energiomställningen. Nya typer av utbildningar kommer att vara särskilt viktigt för nyetablering och förnyring inom både fiske och vattenbruk. Vad gäller att utveckla affärsmiljöer och finansiella verktyg för att stimulera investeringsviljan och kunskapen kring EU:s finansieringsmöjligheter för forskning och innovation pekar kommissionen på flera fonder inom den delade förvaltningen och uppmuntrar medlemsländerna att utveckla sina nationella program i linje med de föreslagna åtgärderna för energiomställningen.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringens övergripande målsättning är att förvaltningsåtgärder ska beslutas i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer. Regeringen anser således att fiske- och vattenbruksverksamheterna ska vara miljömässigt hållbara på lång sikt och förvaltas på ett sätt som är förenligt med målen om att uppnå nytta i ekonomiskt, socialt och sysselsättningshänseende. Därtill ska de bidra till att trygga livsmedelsförsörjningen samtidigt som det hållbara fiskets konkurrenskraft värnas. Regeringens målsättning är därför också att åtgärderna ska vara i linje med Livsmedelsstrategin och Agenda 2030.

Regeringen har en positiv inställning till en energiomställning inom EU:s fiskeflotta och vattenbrukssektor då energiomställning är en faktor för ekonomisk såväl som miljömässig hållbarhet. Regeringen välkomnar således preliminärt kommissionens meddelande. Regeringen står bakom ordförandeskapets ansats att ta upp förslaget för diskussion.

Fortsatt behandling av ärendet:

Meddelandet presenteras och diskuteras vid jordbruks- och fiskerådet den 20 mars 2023. Fortsatt förhandling av förslaget kommer att ske i rådsarbetsgruppen för fiske under resterande del av det svenska

ordförandeskapet och ambitionen är att anta rådslutsatser om hela fiskepaketet vid jordbruks- och fiskerådet 26–27 juni 2023.

Faktapromemoria:

Meddelande om energieffektivisering inom fiske- och vattenbrukssektorn är under utarbetande och kommer att vara riksdagen tillhanda senast den 28 mars 2023.

JORDBRUK

4. Marknadssituationen särskilt med bakgrund av Rysslands invasion i Ukraina

- Information från kommissionen och medlemsstaterna, samt diskussion

Ansvarigt statsråd:

Peter Kullgren

Förslagets innehåll:

Rådet har sedan februari 2022 haft återkommande diskussioner om situationen på jordbruksmarknaderna och särskilt mot bakgrund av Rysslands aggressionskrig mot Ukraina.

De höga priserna för insatsvaror innebär fortsatt en utmaning för jordbruket. Priserna har dock sjunkit för såväl insatsvaror som flera av jordbrukets produkter under de senaste månaderna. Generellt är jordbrukarnas inkomster stabila men det finns skillnader mellan olika sektorer och enskilda jordbrukare.

Vid ministerrådet kommer kommissionen göra en lägesuppdatering om situationen på jordbruksmarknaderna följt av en diskussion där medlemsstaterna förväntas kommentera vad man ser som särskilda svårigheter på kort respektive lång sikt för enskilda sektorer samt vilka eventuella åtgärder som kan vara lämpliga för att möta utmaningarna.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen står bakom ordförandeskapets arbete för att tydliggöra situationen och utmaningarna på jordbruksmarknaderna. Regeringen anser att det är viktigt att eventuella förslag för att möta utmaningarna från

kommissionen eller medlemsstaterna belyses på ett transparent sätt. Detta är särskilt viktigt utifrån den osäkerhet som föreligger om hur marknaderna kommer att utvecklas framåt.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Marknadssituationen var senast föremål för information i miljö- och jordbruksutskottet den 26 januari 2023 och för samråd med EU-nämnden den 27 januari 2023.

Fortsatt behandling av ärendet:

Marknadssituationen kommer fortsatt att behandlas i den särskilda jordbrukskommittén samt vid ytterligare tillfälle på jordbruks- och fiskerådet under det svenska ordförandeskapet.

5. Handelsrelaterade jordbruksfrågor

- Information från kommissionen och diskussion

Ansvarigt statsråd:

Peter Kullgren

Förslagets innehåll:

Kommissionen kommer att informera om aktuella handelsrelaterade jordbruksfrågor. På WTO-ministermötet (MC12) som ägde rum den 12–17 juni 2022 kom handelsministrarna överens om en deklaration om livsmedelsförsörjning samt fattade ett beslut om att World Food Programme undantas från exportrestriktioner vid sina uppköp. Det fortsatta reformarbetet av jordbruksavtalet kommer att vara i fokus på nästa WTO-ministermöte som ska äga rum sista veckan i februari i Förenade Arabemiraten.

EU har under de senaste åren slutit frihandelsavtal med bland annat Vietnam, Kanada och Japan. Principöverenskommelser slöts om ett moderniserat avtal med Mexiko i april 2018 och ett associeringsavtal med Mercosur (Brasilien, Argentina, Uruguay och Paraguay) i juni 2019. Den 9 december 2022 avslutades förhandlingarna med Chile. Dessa avtal har ännu inte trätt i kraft eller tillämpas provisoriskt. Den 30 juni 2022 kom EU också

överens med Nya Zeeland om ett frihandelsavtal som väntas signeras i juni i år. EU förhandlar i övrigt frihandelsavtal med bland annat Australien och Indonesien. EU är världens största exportör av livsmedel och jordbruksprodukter och exporten uppgick 2021 till ca 198 miljarder euro (+ 7,3 %), där nu UK ingår som tredjeland och värdet av nettoexporten till 68 miljarder euro (+10 %).

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen prioriterar fortsatt det multilaterala samarbetet inom ramen för WTO. Regeringen stödjer likaså EU:s förhandlingar med olika parter om bilaterala och regionala frihandelsavtal och för fram offensiva intressen på jordbruksområdet samtidigt som viktiga värden såsom klimat, miljö, människors och djurs hälsa främjas.

Regeringen står bakom ordförandeskapets ansats att ta upp förslaget för diskussion.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan var senast föremål för information i miljö- och jordbruksutskottet den 13 oktober 2022 och för samråd med EU-nämnden den 14 oktober 2022.

Fortsatt behandling av ärendet:

Kommissionen informerar jordbruks- och fiskerådet om aktuella handelsrelaterade jordbruksfrågor halvårsvis.

6. Övriga frågor

JORDBRUK

a) Kommissionens förslag till förordning om restaurering av natur – jord- och skogsbruksaspekter

- Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd:

Romina Pourmokhtari

Förslagets innehåll:

Kommissionen presenterade den 22 juni 2022 ett meddelande med förslag till ny förordning om restaurering av natur inom EU. Förslaget innehåller ett flertal bindande mål och skyldigheter för medlemsstaterna rörande restaurering av olika typer av ekosystem. Förslaget anger bland annat konkreta och tidsatta krav på genomförande av åtgärder kopplade till art- och habitatdirektivet grupperade efter ekosystemtyper (däribland gräsmarker, våtmarker och vattendrag). Kraven i förslaget riktar sig direkt mot medlemsstaterna och anger inte hur de bindande målen ska uppnås.

Kommissionens förslag till förordning förhandlas i rådets arbetsgrupp för miljö. Vid jordbruks- och fiskerådet kommer ordförandeskapet att ge jordbruksministrarna en lägesrapport från förhandlingarna avseende de delar som berör jord- och skogsbruket, vilket har efterfrågats av flera medlemsstater.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Sr Pourmokhtari hade överläggning med miljö- och jordbruksutskottet den 27 oktober 2022 samt information i miljö- och jordbruksutskottet den 15 december och EU-nämnden den 16 december 2022 inför policydebatt på miljörådet den 20 december samma år.

Fortsatt behandling av ärendet:

Det svenska ordförandeskapet kommer att fortsätta arbetet med förhandling av förslaget under våren 2023.

Faktrapomemoria: Faktrapomemoria 2021/22:FPM114, Förordning om restaurering av natur.

b) Rapport från europeiska reflektionsgruppen för griskött***- Information från kommissionen*****Ansvarigt statsråd:**

Peter Kullgren

Förslagets innehåll:

Mot bakgrund av de ekonomiska problem som grissektorn inom EU haft under senare år organiserade EU-kommissionen under 2022 en reflektionsgrupp för griskött med representanter från medlemsstaterna och

olika intresseorganisationer. Gruppen överlämnade sin rapport till EU-kommissionen i januari med ett antal rekommendationer riktade mot både kommissionen, medlemsstaterna och näringen. Rekommendationerna rör bland annat åtgärder för att stärka socioekonomiska faktorer, möta miljö- och klimatförändringar, stärka arbetet med djurhälsa och djurvälstånd samt stärkta insatser för forskning och utveckling.

c) EU-kommissionens meddelande om Översyn av EU-initiativet om pollinatörer: En ny giv för pollinatörer

- *Information från EU-kommissionen*

Ansvarigt statsråd:

Romina Pourmokhtari

Förslagets innehåll:

EU-kommissionen meddelade den 24 januari 2023 en översyn av EU-initiativet om pollinatörer. Det är en vidareutveckling av arbetet som påbörjades 2018 med kommissionens antagande av en första EU-strategi för att motverka minskningen av vilda pollinatörer – det så kallade EU-initiativet om pollinatörer. EU-kommissionens reviderade initiativ om stärkta åtgärder för pollinatörer omfattar ett brett spektrum av förslag till EU-politik, som syftar till att stödja och komplettera de nationella restaureringsåtgärder som kommer att krävas enligt den föreslagna förordningen om restaurering av natur.

I det reviderade initiativet om pollinatörer fastställs tre mål för 2030:

- att förbättra kunskapen om minskningen av pollinatörer samt dess orsaker och följder.
- att förbättra bevarandet av pollinatörer och hantera orsakerna till minskningen av dem.
- att öka medvetenheten, engagera samhället i stort och främja samarbete.

En åtgärdsplan med tidsatta mål är bifogat det reviderade pollinatörsinitiativet.

FISKE

d) Framtiden för protokollet till fiskepartnerskapsavtalet mellan EU och Marocko

- Information från Lettlands, Litauens och Polens delegationer

Ansvarigt statsråd:

Peter Kullgren

Förslagets innehåll:

Det gällande protokollet till partnerskapsavtalet med Marocko går ut den 17 juli 2023. För närvarande pågår även en process där rådet överklagat EU-tribunalens dom mot fiskepartnerskapsavtalet med Marocko till EU-domstolen. Domen som kom den 29 september 2021 innebar att avtalet ogiltigförklarades. Tribunalen tillät dock provisorisk tillämpning av avtalet under en övergångsperiod, till dess att domen antingen fastställs eller beslut meddelas av högre instans. Lettland, Litauen och Polen är tre av de medlemsstater som har fiskeintressen i avtalet.